

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

पदपूर्ति समिति

सानोठिमी, भक्तपुरको

प्राविधिक तथा प्रशिक्षण सेवा, कृषि तथा भेटेरेनरी समूह, कृषि उपसमूह सहायकस्तर प्रथम श्रेणी

कृषि सहायक प्रशिक्षक (बाली विज्ञान) पदको

खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

सेवा : प्राविधिक तथा प्रशिक्षण	समूह : कृषि तथा भेटेरेनरी	उपसमूह : कृषि
पद : कृषि सहायक प्रशिक्षक (बाली विज्ञान)	स्तर : सहायकस्तर प्रथम श्रेणी	किसिम : खुला/आ.प्र.
पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।		
प्रथम चरण : लिखित परीक्षा		पूर्णाङ्क : २००
द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता		पूर्णाङ्क : ३०

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्न संख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान, संस्थागत ज्ञान र सेवा सम्बन्धी	१००	४०	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQ)	५० प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	छोटो उत्तर आउने प्रश्न	१२ प्रश्न × ५ अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट
					लामो उत्तर आउने प्रश्न	४ प्रश्न × १० अङ्क	

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital letter) A,B,C,D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षर (Small letter) a,b,c,d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार सम्बन्धित पत्र /विषयमा तोकिए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्न हुने पत्रका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । उम्मेदवारले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्ने छ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :- २०८१/०१/२२

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

पदपूर्ति समिति

सानोठिमी, भक्तपुरको

प्राविधिक तथा प्रशिक्षण सेवा, कृषि तथा भेटेरेनरी प्राविधिक प्रशिक्षण समूह, कृषि उपसमूह
सहायक स्तर प्रथम श्रेणी कृषि सहायक प्रशिक्षक (बाली विज्ञान) पदको
खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र :

सामान्य ज्ञान, संस्थागत ज्ञान र सेवा सम्बन्धी

वस्तुगत (५० प्रश्न X २ अङ्क)

खण्ड (क) - (२० अङ्क)

1. सामान्य ज्ञान (१० प्रश्न X २ अङ्क)

- 1.1 नेपालको ऐतिहासिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजनैतिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.2 भौगोलिक आधारमा नेपालको विभाजन र प्रत्येक भागका विशेषता
- 1.3 प्राकृतिक सम्पदा, जलस्रोत, पहाड, खानी
- 1.4 वातावरण प्रदूषणका कारणहरू र यसबाट हुने खतरा र सन्तुलित राख्ने उपायहरू
- 1.5 शहरीकरण र जनसङ्ख्या तथा वातावरणको सम्बन्ध
- 1.6 नेपालको संविधान (भाग १, ३, ५ र अनुसूचीहरू)
- 1.7 चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी (परिच्छेद २ र ३)
- 1.8 विज्ञान प्रविधि सम्बन्धी महत्वपूर्ण उपलब्धि सम्बन्धी जानकारी
- 1.9 नेपालको परराष्ट्र सम्बन्ध, सार्क र संयुक्त राष्ट्रसङ्घ सम्बन्धी जानकारी
- 1.10 राष्ट्रिय समसामयिक घटना सम्बन्धी जानकारी

खण्ड (ख) - (२० अङ्क)

2. संस्थागत ज्ञान र सेवासँग सम्बद्ध कानून (१० प्रश्न X २ अङ्क)

- 2.1 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमको पृष्ठभूमि, लक्ष्य र उद्देश्य
- 2.2 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५ र नियमावली, २०५१
- 2.3 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्, परीक्षा सम्बन्धी विनियमावली, २०७१
- 2.4 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्, कर्मचारी सेवा, शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०६९
- 2.5 प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी विनियमावली, २०६२ (परिच्छेद १ देखि ५ सम्म)
- 2.6 भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९ (परिच्छेद २ कसूर र सजाय सम्बन्धी व्यवस्था)

खण्ड (ग) - (६० अङ्क)

3. सेवा सम्बन्धी विषय (३० प्रश्न X २ अङ्क)

द्वितीय पत्रको सेवा सम्बन्धी विषयको पाठ्यक्रम नै प्रथम पत्रको खण्ड “ग” को सेवा सम्बन्धी विषयको पाठ्यक्रम हुनेछ ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

पदपूर्ति समिति

सानोठिमी, भक्तपुरको

प्राविधिक तथा प्रशिक्षण सेवा, कृषि तथा भेटेरेनरी समूह, कृषि उपसमूह सहायक स्तर प्रथम श्रेणी

कृषि सहायक प्रशिक्षक (बाली विज्ञान) पदको

खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र - सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क) - (५० % अङ्क)

(६ प्रश्न × ५ अङ्क र २ प्रश्न × १० अङ्क)

1. Soil Science

- 1.1 Definition of soil and soil formation
- 1.2 Physical, chemical and biological properties of soils
- 1.3 Plant nutrition and soil fertility management
- 1.4 Balanced use of chemical fertilizers and organic manuring
- 1.5 Soil erosion, conservation and sustainable soil management

2. Agronomy

- 2.1 Agronomy: introduction
- 2.2 Climate and its effects in agricultural production
- 2.3 Introduction to cereal crops, cash crops, pulses and oil seed crops
- 2.4 Types of seeds, production and quality control of seeds
- 2.5 Methods of irrigations and water management for crop production
- 2.6 Cropping systems/patterns in Nepal
- 2.7 Cultivation practices of common field crops (cereals, buckwheat, mustard, lentil and sugarcane)
- 2.8 Agriculture intensification and sustainable agriculture
- 2.9 Farmer's field trial and production estimation through crop cutting and field survey
- 2.10 Fertilizer, seed and pesticides rate per hectare calculations

3. Horticulture

- 3.1 Horticulture: introduction
- 3.2 Important fruits, vegetables and spice crops of Nepal
- 3.3 Plant propagation in fruits/nursery management/training and pruning
- 3.4 Improved methods of fruits cultivation (Apple, Citrus, Mango, Guava, Banana and Kiwi)
- 3.5 Principles of vegetables cultivation and kitchen garden management
- 3.6 Plant growth regulators and their application
- 3.7 Harvesting, post-harvest technology, processing and product branding

4. Plant Protection

- 4.1 Pesticides classification, formulation and methods of application
- 4.2 Important insect-pests and diseases of field crops, fruits and vegetables and their control measures
- 4.3 Safe use of chemical pesticides in vegetables and fruits
- 4.4 Use of organic pesticides/integrated pest management (IPM)

5. Fishery

- 5.1 Common fish breeds and types of fish culture in Nepal
- 5.2 Fish cultivation techniques (Rahu, Bighead, Common Carp and Rainbow trout)
- 5.3 Fish diseases, enemies and their control measures
- 5.4 Fish harvesting, storage, transport and marketing

6. Agricultural Extension

- 6.1 Role of extension workers in agriculture and food production
- 6.2 Principles of extension and teaching and learning process
- 6.3 Extension methods (individual, group and mass contacts)
- 6.4 Leadership as applicable for group formation, mobilization and community development
- 6.5 Information and communication technology (ICT) application in extension
- 6.6 Effective communication for transfer of technology
- 6.7 Adoption and diffusion of innovations
- 6.8 Methods of socio-economic survey and data collection in the fields
- 6.9 Data analysis using mean, standard deviation and ratio
- 6.10 Methods of training need assessment, rapid rural appraisal (RRA), and focus group discussion (FGD)
- 6.11 Production estimation: field survey and crop cutting

7. Agricultural Economics

- 7.1 Agricultural economy, growth and contribution to national GDP
- 7.2 Introduction to factors of productions and factor-product relationships
- 7.3 Farm Planning and resource management (land, labor, capital and machineries)
- 7.4 Simple methods of cost-benefit analysis
- 7.5 Agricultural finance and farmer's access to credit
- 7.6 Agricultural marketing: problems and issues

8. Industrial Entomology

- 8.1 Industrial entomology: introduction and scope
- 8.2 Basic knowledge and skills of bee keeping and sericulture
- 8.3 Basic knowledge and skills of mushroom cultivation